REKENKAMER
Waterschap Rivierenland
Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden

Bestuursvoorstel

Onderwerp
Rekenkameronderzoek duurzaam opdrachtgeverschap Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden
Voorgesteld besluit
Te besluiten om: 1. De conclusies en aanbevelingen van het rekenkameronderzoek duurzaam opdrachtgeverschap te onderschrijven. Hiervoor: 2. Het college te verzoeken met het algemeen bestuur afspraken te maken over de informatievoorziening rond duurzaam opdrachtgeverschap bij waterschapsprojecten. 3. Het college te verzoeken de bestuurlijke betrokkenheid bij duurzaam opdrachtgeverschap verder te versterken en hierover jaarlijks te rapporteren. 4. Het college te verzoeken de aanbevelingen uit het onderzoek uit te werken en hierover binnen één jaar terug te koppelen over de voortgang. 5. De lessen uit het onderzoek te betrekken bij de verdere uitwerking van beleid, projecten en het nieuwe Waterbeheerprogramma.
Aanleiding voor het onderzoek
De rekenkamer van Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden heeft onderzoek gedaan naar de wijze waarop duurzaam opdrachtgeverschap wordt toegepast binnen de voorbereiding, uitvoering en evaluatie van projecten. Het onderzoek sluit aan bij de landelijke Strategie Duurzaam Opdrachtgeverschap van de waterschappen 2021-2030 en richt zich op de vraag in hoeverre duurzaamheid structureel en aantoonbaar onderdeel is van de projectaanpak. Het onderzoek is parallel uitgevoerd met een vergelijkbaar onderzoek bij Waterschap Rivierenland.
Doel van dit onderzoek
Met dit onderzoek wil de rekenkamer het algemeen bestuur van Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden inzicht geven in de mate waarin duurzaamheid is ingebed in de voorbereiding, uitvoering en evaluatie van projecten. Het onderzoek moet waar nodig ook aanknopingspunten bieden voor verbetering van beleid en uitvoering op het gebied van duurzaamheid.
Conclusies
De rekenkamer concludeert dat duurzaam opdrachtgeverschap binnen De Stichtse Rijnlanden stevig is verankerd in beleid, organisatie en projecten. Tegelijkertijd constateert de rekenkamer dat de resultaten van duurzaam opdrachtgeverschap voor het algemeen bestuur nog inzichtelijker kunnen worden gemaakt en dat versterking van de bestuurlijke betrokkenheid wenselijk is.
Aanbevelingen
Argumenten *1.1 Het onderzoek bevestigt dat duurzaam opdrachtgeverschap een vaste plaats heeft gekregen binnen de organisatie.*

De rekenkamer concludeert dat De Stichtse Rijnlanden al in 2020 duurzaam opdrachtgeverschap als standaard heeft opgenomen in de duurzaamheidsvisie. Sindsdien zijn processen, hulpmiddelen, kennisontwikkeling en samenwerkingsvormen ingericht om deze ambitie te realiseren. Het kernteam duurzaam opdrachtgeverschap speelt daarin een belangrijke rol. De onderzochte projecten RWZI Zeist en Willeskop laten zien dat duurzaamheidsafwegingen daadwerkelijk worden gemaakt in voorbereiding, aanbesteding en uitvoering. Daarmee biedt het onderzoek een positief beeld van de voortgang die op dit thema is gerealiseerd.

2.1 Heldere afspraken over informatievoorziening versterken de kaderstellende en controlerende rol van het algemeen bestuur.
Uit het onderzoek blijkt dat veel informatie beschikbaar is over duurzaamheid en duurzaam opdrachtgeverschap, maar dat deze informatie verspreid beschikbaar is. Het algemeen bestuur ontvangt daardoor beperkt inzicht in de mate waarin duurzaamheidsdoelen op projectniveau daadwerkelijk worden gerealiseerd. De rekenkamer adviseert daarom om het gesprek te voeren over de bestuurlijke informatiebehoefte. Daarbij wordt aanbevolen te rapporteren aan de hand van meetbare doelen, uitgevoerde maatregelen en behaalde resultaten. Deze aanpak ondersteunt een beter inzicht in effecten en versterkt de bestuurlijke rol van het algemeen bestuur.

3.1 Meer bestuurlijke betrokkenheid draagt bij aan een duurzame verankering van het onderwerp.
De rekenkamer stelt vast dat binnen het algemeen bestuur breed draagvlak bestaat voor duurzaam opdrachtgeverschap. Tegelijkertijd wordt beperkt gebruik gemaakt van mogelijkheden om actief te sturen of door te vragen op de toepassing ervan binnen projecten. Door jaarlijks het gesprek te voeren over de voortgang van duurzaamheidsdoelstellingen ontstaat meer betrokkenheid en eigenaarschap. Ook kennisuitwisseling met andere waterschappen kan bijdragen aan verdere professionalisering. Daarmee blijft duurzaamheid een zichtbaar en actueel bestuurlijk thema.

4.1 De aanbevelingen bieden concrete verbeterkansen voor de komende bestuursperiode.
De rekenkamer ziet dat duurzaam opdrachtgeverschap goed is ingebed, maar constateert ook dat verdere ontwikkeling mogelijk is. Met name de zichtbaarheid van resultaten, de bestuurlijke informatievoorziening en het expliciteren van afwegingen tussen duurzaamheid, risico's en financiën verdienen aandacht. De aanbevelingen bieden hiervoor concrete handvatten. Door het college te vragen deze aanbevelingen op te pakken ontstaat inzicht in de voortgang en de gerealiseerde verbeteringen. Hiermee kan het algemeen bestuur de verdere ontwikkeling actief volgen.

5.1 De lessen uit het onderzoek zijn waardevol voor de doorontwikkeling van beleid en projecten.
Het onderzoek laat zien welke instrumenten en werkwijzen effectief zijn en welke aandachtspunten verdere uitwerking vragen. Ook de vergelijking met Waterschap Rivierenland biedt relevante lessen op het gebied van informatievoorziening, bestuurlijke evaluatie en kennisborging. Door deze inzichten te benutten bij toekomstige projecten en beleidsontwikkeling kan de organisatie verder groeien in de toepassing van duurzaam opdrachtgeverschap. Dit ondersteunt de ambities op het gebied van klimaat, circulariteit en biodiversiteit.

Kanttekeningen
2.1 Uitbreiding van de informatievoorziening vraagt extra capaciteit binnen de organisatie.
Het verzamelen, analyseren en presenteren van aanvullende informatie over duurzaam opdrachtgeverschap vraagt inspanning van medewerkers en projectteams. Daarmee bestaat het risico dat de administratieve belasting toeneemt. Ook bestaat het risico dat rapportages omvangrijker worden zonder dat dit automatisch leidt tot beter inzicht of betere besluitvorming. Het is daarom belangrijk om te focussen op een beperkt aantal relevante indicatoren en

praktijkvoorbeelden. Door aan te sluiten bij bestaande rapportagemomenten blijft de meerwaarde groot en de uitvoeringslast beheersbaar.

3.1 Intensievere bestuurlijke betrokkenheid vraagt aandacht voor een heldere rolverdeling.
Een grotere betrokkenheid van het algemeen bestuur kan leiden tot meer aandacht voor individuele projecten. Daarbij blijft het belangrijk dat de verantwoordelijkheden van algemeen bestuur en college helder blijven onderscheiden. Het algemeen bestuur blijft kaderstellend en controlerend, terwijl het college verantwoordelijk is voor de uitvoering. Heldere afspraken over informatievoorziening en overlegmomenten voorkomen onduidelijkheid over rollen. Juist daardoor kan de bestuurlijke betrokkenheid worden versterkt zonder afbreuk te doen aan de bestaande verantwoordelijkheidsverdeling.

Communicatie

Na behandeling van het rekenkamerrapport informeert het algemeen bestuur (AB) het college over de onderschreven aanbevelingen via de besluitenlijst van het AB.
Het eindrapport wordt gepubliceerd op het onderdeel van de Rekenkamer op de website van Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden.

Financiën

Het onderzoek is bekostigd uit het budget dat voor de rekenkamer beschikbaar is gesteld.

Bijlage(n)

Rekenkameronderzoek Duurzaam opdrachtgeverschap Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden.
Bestuurlijke reactie college op dit rekenkameronderzoek.
Nawoord van de rekenkamer.